

(Нови Репортер, 23. 4. 2011)

Одавно једна политичка тема није изазвала толико противрјечних размишљања и ставова међу становницима Републике Српске као питање референдума. Наравно, та категорија помиње се на овдашњој јавној сцени бар пола деценије. Али, након што је у Народној скупштини РС, 13. априла, усвојена одлука о расписивању референдума на којем би грађани требало да се изјасне “да ли подржавају наметнуте законе високог представника у Босни и Херцеговини, посебно о Суду и Тужилаштву БиХ, те њихову неуставну верификацију у Парламентарној скупштини БиХ”, очигледно је да је та проблематика први пут унутар шире популације схваћена потпуно озбиљно. То не значи да је референдумска матрица до сада имала карикатуралну ноту, већ да је углавном третирана као пожељна опција, али временски прилично удаљена од реализације. Међутим, овог пута расплет те ситуације дефинитивно је на видуку.

Масовна аверзија у Републици Српској, када је ријеч о тенденциозном и константно пристрасном дјеловању ОХР-а, готово је аксиом у стању духа између Требиња и Новог Града.

У таквим околностима неопходно је разјаснити – откуд контроверзе у народу тим поводом, уколико је актуелни сазив Парламента РС, као недавно изабрани репрезент воље грађана, убједљивом већином прихватио одлуку о референдуму, као и пратећи сет од 29 закључака? Како то да су међу гласачима присутне дилеме, када је 66 посланика у НСРС било за одлуку, уз седам уздржаних и само два негативна изјашњавања? Одговор није посебно компликован. С једне стране, расположење обичних смртника у Републици Српској веома је слично позиционирању њихових политичких представника. Чак би се могло са великом дозом вјероватноће тврдити да грађани РС, процентуално, имају још одбојнији гард од ентитетских парламентарца спрам псеудоправних крпежа, ноторно злонамјерних према Србима, као што су Суд и Тужилаштво БиХ. Исто тако, масовна аверзија у Републици Српској, када је ријеч о тенденциозном и константно пристрасном

Пише: Саша Бижић
среда, 27 април 2011 17:58

дјеловању ОХР-а, готово је аксиом у стању духа између Требиња и Новог Града.

Б. Б. Кинг: Па, гдје је онда извор недоумица, ако су вриједносни судови законодавне власти и грађана РС скоро идентични? Од разних упитника, надвијених над мноштвом столова за којим се воде неформалне и неофицијелне расправе о теми референдума, вриједи издвојити бар два знака питања са посебном тежином. Прије свега, доминантан однос према референдуму у Републици Српској није идентичан као у Швајцарској. У алпској конфедерацији, ушушканој оази мира већ 200 година, тај механизам се користи рутински, повремено и за питања која се на Балкану сматрају крајње тривијалним. Овдје није такав случај, јер се у добром дијелу народа у РС искристалисало мишљење да је референдум својеврсна драгоценост, коју треба активирати само у двије или три ситуације – када би се одлучивало о потенцијалној независности Републике Српске, о (не)уласку РС, односно, БиХ у НАТО, па и о приступању земље Европској унији. Ту се круг затвара, јер је све остало, према том резону, банализација највриједније идеје и трошење суштинског алата на периферне поправке.

Нису ријетке опсервације о томе да се убједљиво већинско негативно мишљење о Суду и Тужилаштву БиХ, те о наметањима у режији ОХР-а, у Републици Српској напросто подразумијева.

Ни другом разлогу за резервисаност не може се оспорити солидно утемељење. Наиме, нису ријетке опсервације о томе да се убједљиво већинско негативно мишљење о Суду и Тужилаштву БиХ, те о наметањима у режији ОХР-а, у Републици Српској напросто подразумијева. Уколико је већ тако, од законодавне, а првенствено од извршне власти у РС, очекује се да дјелује у складу с таквом вољом грађана. У том ланцу, карика референдума третира се као непотребно губљење времена, јер се сматра да су политички представници Срба у Бањалуци и Сарајеву на изборима добили више него довољан легитимитет да кажу “стоп” прђијама Мециде Кресо, Милорада Барашина и Валентина Инцка или да их, још боље, пошаљу у историју, ако имају довољно дугу руку да то изведу на територији другог ентитета, односно, на подручју имагинарног “главног града” БиХ.

Остатак критичког репертоара већ је приземан. То се нарочито односи на јефтину демагогију о енормном трошењу новца који би се, умјесто за референдум, наводно могао употребити за корисне намјене из домена економске и социјалне политике. Када такве флоскуле не би долазиле од особа које ни најмање нису погођене кризним кретањима у финансијској сфери, још би се могло и полемисати о њима. Овако, када тај адут потезу

Пише: Саша Бижић
среда, 27 април 2011 17:58

политички коцкари који уопште не дијеле свакодневне невоље обичних људи, све се претвара у депласирану инфантилност. Јер, тим “аргументом” могло би се генерално оспоравати било какво издвајање новца без стриктног предзнака унапређења животног стандарда.

Када би се та врста подметања довела до краја, онда не би постојала разлика између Републике Српске, али и било које друге територијалне формације на овој планети, и познатог америчког блузера Б. Б. Кинга. Подсјећања ради, то је сјајни музички ветеран са једном необичном особином – не може истовремено да свира гитару и да пјева, већ прво чини једно, па друго. Уз извињење експертима квазиштедљиве провенијенције – државе, ентитети, покрајине, регије и остали административни оквири ипак представљају комплексније творевине и могу да паралелно дјелују на више поља. Још када се у “апеле за домаћинско управљање благајном” уврсти пријесна лаж – да би референдум у РС коштао 20 милиона марака, лакрдија постаје комплетна, јер је то невјероватан математички и логички обрт, ако се зна да је укупни расход за посљедње изборе у читавој БиХ износио седам милиона евра, значи, мање од 15 милиона марака.

Данас се из појединих страначких и “независних” ровова коалицији око СНСД-а и СДС-у пребацује да подршком одлуци о референдуму гурају РС у авантуру и конфликт са “моћним странцима”.

Кредити: Сљедећа примједба је једнако мизерна и она долази од неуморних љубитеља српских подјела у самој РС. Своди се на заједљву реченицу – зашто Милорад Додик није предлагао такав референдум када су од свих тих штетних институција испаштали Младен Иванић или Мирко Шаровић, већ сад реагује, када је мечка пред његовим вратима? На страну чињеница да се врхунац тог медвјеђег плеса око бившег премијера и актуелног предсједника РС десио прије најмање двије године и да у новијем периоду ни његови најгорљивији противници нису вадиле ту причу из нафталина. Поента је, ипак, у томе да су све странке главне струје у РС у првој половини претходне деценије показивале удружену слабост, а сада манифестују какву-такву заједничку снагу. Да ли су се у међувремену промјенили челници тих партија или је другачији амбијент у БиХ, мање је битно. Пресудно је кренути од истине - да на проблеме Мирка Шаровића и већине од 59 смијењених функционера из 2004. са “правосудним” штапом у рукама страног фактора ефикасан одговор није имао ни СДС. Такође, и ПДП је пасивно посматрао мрцварење Младена Иванића у сарајевским судницама. Коначно, и СНСД је, заједно са ове двије партије, својевремено подржао у Парламенту БиХ формирање Суда и Тужилаштва Босне и Херцеговине, а тај мејнстрим трио из РС имао је поразну улогу у низу сличних потеза који су руинирали Републику Српску – од централизације војних и обавјештајних структура у БиХ па надаље. Године су пролазиле и знатан дио свих тих

Референдум у РС: Алпска рутина на балканској температури

Пише: Саша Бижић
среда, 27 април 2011 17:58

Људи почео је да показује већу националну одговорност. Да ли је то лоше? Не би требало бити. Осим ако нисте на позицији предсједника Партије демократског прогреса или на мјесту првог човјека Демократске партије, па вас у читавом расту температуре једино брине могућа љутња “међународне заједнице”, односно, оправдано вас љуте гријеси из прошлости садашње владајуће странке, али, неоправдано заборављате да сте и ви тада били саучесници, а често и предводници у мазохистичким егзибицијама готово цијелог политичког естаблишмента РС.

Данас се из појединих страначких и “независних” ровова коалицији око СНСД-а и СДС-у пребацује да подршком одлучи о референдуму гурају РС у авантуру и конфликт са “моћним странцима”. Наводно, они би пустили РС на миру да није било таквог “таласања”. То је илузија. Да су до сада испуњене све претпоставке такозване кооперативности двије водеће партије из Републике Српске, према “реметилачком фактору” који не пристаје да му егзистенција траје “60 минута” увелико би пловио торпедо централистичких уставних промјена. Због тога аргументе за и против референдума, расписаног 13. априла, нема сврхе смјештати у актуелни тренутак, већ их треба посматрати у контексту надлазеће јесени, до када ће вјероватно бити јасно како ће се завршити перипетије тог пројекта у Вијећу народа и Уставном суду РС. А до првих киша на крају љета добар дио теза које сада изгледају чврсте као гранит имаће другоразредни значај. И то не заслугом актера из РС, већ уз помоћ бошњачких и западних крамова. Истих оних којима је нормално да се прислушкује 5.000 људи у БиХ, а да при том не помињу ни промил судских налога за такву гадост, већ још пријете медијима. Истих оних који очекују да им бивши и садашњи главни станари ОХР-а направе “државу за човјека” или “100 посто БиХ”, било “војном акцијом”, попут суманутог Ешдауна, било телевизијском хистеријом и навијачким декретима, попут отужног Инцка. У једном трибуналу, гдје и ћораве кокошке понекад убоду зрно, за такав удружени злочиначки подухват добијају се 24 године робије. У БиХ та врста “готовине” и даље није платежно средство. Само су у оптицају међусобни кредити чаршије и пробраних амбасада у “главном граду” Босне и Херцеговине. За референдум у РС може се много тога рећи, али не и да је монета у таквом поткусуривању.